

spodnji okrog za 4594 milj oddaljen. Vsi 5 pa so 6047 široki s prostorom vred, ki loči enega od drugega.

Saturn ima 8 lun. Številke, kakoršne so v spisu, niso nič kaj prave. Le druga luna stoji dalje, kot je v spisu zaznamovano, druge (te so 1, 3, 4, 5, 6) so bliže, 7 je oddaljena le za 205.000 milj, in 8. za 524.686 m. Če pri 1. luni je čas teka pravni, pri drugi je za 18 minut prekratek; pri 3. za 5 predolg; pri 4. za 31 predolg itd.

Kaj neki pa bodo odbijale lune, in kaj bodo saturnovi obroči posojevali svetlobo, ktere v resnici sami nimajo dosti!!

15. Čas teka pri Uranu je: 83 let, 271 dni, 3 ure, 48 m. Uranovo daljše presredje znaša 8223 milj, osle 7423 m.

Uran ima 2 luni; morda ima tudi 4. — Primeri o tem „Wunderbau des Weltalls von J. H. Mädler V. Auflage.

16. Neptun dopolni svoj tek v 165. letih 35 dnéh; presredje njegovo je 7500 milj dolgo.

Neptun ima 1 luno, ki dopolni svoj tek v 5 dneh, 21 urah, 4 min., 9 sek. in je oddaljena od Neptunove srede za 54.057 milj.

Avstrija, pozor!

Avstrija pazi! dobro pazi! da ne prideš v škodo — smo si mislili, ko smo prebirali 504 strani debelo in celó z zemljevidom razjasnjeno laško knjigo, ktera nam hoče pograbit veliki kos slovenske zemlje, pod naslovom: „Il Friuli orientali. Studi de Prospero Antonini“ (Izhodnja Furlanija. Premišljevanja od Prospera Antonina). Nedavno je na svetlo prišla v Milanu, in izročil nam jo je visokospoštovan gospod, rodoljub slovensk in iskren Avstrijan. Pridjani zemljevid pa se veli „Le Alpi Giulie colle loro Dipendenza italiane Friuli Orientale ed Istria.“

V 12 poglavjih obdelava starodavno zgodovino laških deželá, statistiko, narodopisje itd., ter jo pelje do današnjih dní. Pisatelj ni zadovoljen z Lahí samimi in s poitalijančenimi že slovanskimi deželami, marveč s posebno slastjo v svojih „študijah“ grabi po istriških, goriških, koroških in kranjskih Slovencih pisaje tako le: „Italii (Laškemu) naravne (natorne) meje so Alpe (plaine) in vse tukajšne dežele so laške, kterih se na poti prava ne morejo prisvojiti niti narodi unkraj alp niti ptujci.“ In če pogledamo zemljovid, kjer so zaznamovane te „naravne meje“ in ogledujemo gore, ktere stavijo mejnike laški zemlji in med kterimi stoji tudi naš že v Tricorno poitalijančeni Triglav, vidimo, da ne le vsa tržaška, istrijska in goriška zemlja se jemlje v laško, temuč tudi koroški Potablo, Malboret, Žabnica, Bovec, in kranjska Idrija, Cerknica, Lož, Postojna, Planina in Logatec!!!

Ne more se pa reči, da pisatelj obširne te knjige (kteri je cena 3 gld.) jo je pisaril brez glave, kajti očitno je, da z velikim trudom in mnogovrstno vednostjo je narejena ta knjiga; da pa mu tudi predrzna laž prav bogato nadomestuje resnico, se vidi na prvi pogled. Al naj pomaga, kar more, da se le izpelje, kar 1. poglavju na čelu stavi z besedami: „La unità geografica e la unità politica dell' Italia. Della necessità di studiare, conoscere e definire limiti naturali della penisola italica.“

Zanimivo je to knjigo prebirati, ker povsod se vidi, kako v svojih „študijah“ pisatelj vodo vozi na mlin italijanski. Tako v Gorici ne najde ne enega Slovenca, ampak le 13426 Lahov! Na strani 417. zasmehuje „Novice“, da si prizadevajo na Krasu in v Istri slovansko omiko širiti, in slovanski jezik vpeljati v šole

in uradnije, čeravno — pravi — je znano, da mnogo vasí v Istri 1848. leta za narodnost poprašane in kam da hočejo spadati, so odgovorile, da hočejo biti laške (all' italiana)! „Sam Bog je gore in meje postavil nam Lahom“, in da bi to dokazal, navaja iz pesmi „I sette soldati“ A. Alcardijeve, ktera poje:

Iddio con immortali

Caratteri di monti e di marine

Ha scolpito le patrie!

Sklepa pa predrzne svoje domišljije s temi besedami: „O krikú bolečin, ki srce trgajo revnim, upajočim Benetkam, ne bojo Italijani svobodnih laških dežel mogli neobčutljivi ostati. Iz Florence, nerazrušljive trdnjave, ktero varujejo zgrade Apenin, bode prišlo znamenje za nove boje, ker od Alp do morja ne more kraljevati ne prava neodvisnost, ne popolno edinstvo, ne narodna svoboda, dokler so ptuji vrinjenci posestniki le ene pedi nakrajne zemlje laške!“ —

Ali ni to dosti jasna beseda, kaj nameravajo te „študije? Le eden sicer govori v tej knjigi tako; al gotovo je organ mnogih milijonov, in kolikor jih dozda še z njim ni bilo soglasnih misli, vcepiti jim jih utegne ta knjiga, ker Italijan je vroče krvi in ne bode popraševal, je li pa to tudi resnica, kar apostelj njih piše.

Visoko vlado našo, ki je v prejšnjih letih tako „precartano“ pestovala laščino, — ki je na slovansko deblo v šolah in uradnijah prerada cepila laščino, pa prebiravši to knjigo vprašamo: ali niso take zmote prejšnjih časov krive, da se delajo zdaj takošne „študije“, ktere nameravajo slovanske narode zatreti in Italijo širiti čez meje avstrijske? Vprašamo jo: ali ni zadnji čas — in Bog daj, da ni prepozno! — da vse svoje žile napnè, da se povrnejo Slovencem in Slovanom drugim, ki se mejašijo z Italijo, njih natorne in božje pravice, in se s tem prestvarstvom šol, uradnij in javnega življenja stavi predrznim rokam zagrada, ktera varuje celoto Avstrije?

Videant consules, ne quid detrimenti capiat res publica!

Ravnopravnost slovanskih narodov, zvestih prestolu avstrijskemu, pa bode skala, na kateri se razbije „znamenje iz Florence“!

Národne stvari.

En teden na Dolenskem.

Spisal Valentin Zarnik.

(Dalje.)

Drugo jutro sva bila ravno pri kavi, ko strežaj v sobo zakriči: So že tukaj! vse črno jih je in imajo žene in otroke! — Zadnjih besedi sva se neznano prestrašila, ker sva si mislila: za božjo voljo, če imajo pa žene v širokih krinolinah seboj, kam se bova pa midva debeluha spravila, ker špekulirala sva tako, da se tje, kjer ima 60 Sokolov dosti prostora, tudi dva ožnorana moža lahko prisedeta. — Skočiva iz sobe in vidiva tu novomeške kočije in „tajseline“ v redu, svojega bremena pričakovaje, na levem bregu Save pa trumo Sokolcev k sreči brez žená in otrok, in še dandanes nisem v stanu iztuhtati, koga je mož na prvi pogled imel za pajdašice in otroke. Gosp. Crnič, novomeški trgovec, ki ima pri vsi ti svečanosti veliko zaslug, je kmali vse vredil, zastava Sokolova se je razvila in hajdi proti Novomestu. — Naenkrat nam zgine na potu zadnji voz izpred očí, nihče ni vedel, kam, kaj in kako? ali se je morebiti celó pogreznil v jamo, ki so jo dolenski nemškutarji kakor volkom nastavili. Ravno poln nepopisljive radosti kot spomladi škrjanec prepevam:

Lisica, lisjak — sta pila tobak,

tobaka ni bilo — sta pila vodó,

in skoraj vso množico do solzá ginem, ko pri general-